

Big Central Bank is watching you

Vorig jaar kreeg de Europese Centrale Bank groen licht om een project op het getouw te zetten rond de lancering van een Central Bank Digital Currency (CBDC). De EU wil hiermee het bancaire systeem veiliger maken.

Sinds de uitvinding van het moderne bancaire systeem in de zeventiende eeuw wordt 95% van al het geld gecreëerd door commerciële banken via kredieten. Deze magische kracht bestaat uit een eenvoudige boekhoudkundige operatie. De bank boekt het nieuwe krediet aan de actiefzijde van haar balans en – Huub, Huub, Bancatruc! – crediteert tegelijkertijd de rekening van de kredietnemer met een even groot deposito, geboekt aan de passiefzijde. Kredieten creëren met andere woorden deposito's en niet omgekeerd. Alle geld is krediet. Het geld op uw bankrekening is privaat geld uitgegeven door een commerciële bank. Het komt in gevaar wanneer de bank in gevaar komt. Centrale banken kunnen digitaal interbancair geld creëren om commerciële banken uit de liquiditeitsnood te helpen. CBDCs zijn digitaal publiek geld, uitgegeven door de overheid, dat voor het eerst rechtstreeks aan burgers en ondernemingen ter beschikking wordt gesteld. Aangezien een centrale bank niet failliet kan gaan, zou hierdoor de veiligheid van het bancaire systeem verbeteren.

Door **Jan Longeval**,
Adjunct Professor of
Finance Vlerick
Business School,
Eigenaar Kounselor
Consulting

CBDCs hebben echter een schaduwzijde. De meeste CBDCs maken gebruik van blockchaintechnologie. In het geval van een cryptomunt is het grootboek publiek en gedecentraliseerd. Kopieën van het grootboek worden simultaan aangehouden op duizenden computers die verbonden zijn via het internet. De deelnemers kunnen het grootboek zien, maar kunnen het niet 'editen'. Het grootboek achter CBDCs kan echter enkel door de centrale bank worden gezien, die het ook nog eens

kan editen. En daar wringt het schoentje. Een burger met een rekening bij de centrale bank geeft niet alleen inzage in zijn hele financiële reilen en zeilen, maar geeft ook een volmacht op zijn rekening aan de centrale bank. En wie centrale bank zegt, kan net zo goed overheid zeggen. Centrale banken worden geacht onafhankelijk te opereren van de overheid, maar dat is erg relatief. De belofte van de centrale banken om een Chinese muur op te trekken tussen de CBDC en de overheid klinkt daarom erg hol. CBDCs zullen wellicht ook de vorm aannemen van programmeerbaar geld, waardoor de overheid schier eindeloze beleidsmogelijkheden krijgt. Indien de overheid de burger wil aanzetten tot meer consumeren, kan ze bijvoorbeeld je geld zo programmeren dat een bepaald bedrag uitdooft indien je het niet uitgeeft.

Wie alle geld controleert, heeft totale controle over de burger. 'Alle' geld is ook dichterbij de waarheid dan u zou kunnen denken. CBDCs dreigen immers alle deposito's weg te zuigen uit het commerciële banksysteem richting de centrale bank in tijden van crisis. Om de cirkel rond te maken, kan de overheid tegelijkertijd contant geld afschaffen.

In Amerika zijn CBDCs onderwerp van een intense politieke controverse. Op initiatief van senator Ted Cruz werd in mei van dit jaar een wetsvoorstel ingediend, bekend als de 'CBDC Anti-Surveillance State Act'. Dit wetsvoorstel wil de Federal Reserve Act – die de activiteiten van de Amerikaanse centrale bank reguleert – aanpassen en de Federal Reserve verbieden om producten en diensten aan individuele burgers aan te bieden, om rekeningen voor individuele burgers aan te houden en om CBDCs te lanceren. CBDCs verdienen ook bij ons een publiek debat. Ze zijn het paard van Troje van de Europese Superstaat, verpakt in de digibox van Pandora. ■